

-
7. Романько В. І. Іван Костиря – дітям: літер.-крит. нарис. Слов'янськ: ПП «Канцлер», 2004. 112 с.
 8. Романько В. І. Краєзнавці Донеччини: біобібліографічний довідник. Слов'янськ: Підприємець Маторін Б. І., 2015. 162 с.
 9. Романько В. І. Література донецького краю: навч. посіб. / відп. ред. проф. В. А. Глущенко. Донецьк: НСПУ, ж. «Донбас», 2006. 264 с.
 10. Романько В. І. Література донецького краю. Б. Л. Горбатов. П. А. Байдебура. М. О. Рибалко. Г. Ф. Кривда. Літ.-крит. нариси. Слов'янськ: Видавець Маторін Б. І., 2015. 319 с.
 11. Романько В. І. Література донецького краю. Г. П. Бойко. Л. М. Колесникова. В. С. Стус. І. С. Костиря. С. В. Жуковський. Літ.-крит. нариси. Слов'янськ: Видавець Маторін Б. І., 2012. 380 с.
 12. Романько В. І. Література донецького краю: посібник для вчителя. Слов'янськ: Вид-во Маторіна Б. І., 2016. 314 с.
 13. Романько В. І. Література рідного краю: навч. посіб. Донецьк, 1995. 113 с.
 14. Романько В. І. Освідчення в любові Станіслава Жуковського: літер.-крит. нарис. Донецьк: Нац. спілка письменників України, ж. «Донбас», 2001. 74 с.
 15. Романько В. І. Сосюра у Слов'янську: літер.-краєзн. нарис. Слов'янськ: ПП «Канцлер», 2003. 56 с.
 16. Романько В. І. Слов'янськ літературний. Слов'янськ: Видавець Маторін Б. І., 2011. 383 с.

ДО ПРОБЛЕМИ КРАЄЗНАВСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ

Соловар В. В.

The article deals with the importance of using of local history materials in the educational process with student youth. The role of local history in understanding of events in the history of Ukraine, research work, youth education is also determined in the article.

Key words: *local history materials, search and research work, practical work.*

Краєзнавством сьогодні цікавиться широке коло людей: науковці, краєзнавці, педагоги, літературознавці, студенти, ентузіасти, які прагнуть відновити історію рідного краю. Адже саме на місцях, як говорив «патріарх» краєзнавства П. Т. Тронько, історичний пошук має бути пошуком істини, і через призму вже узагальненого й осмисленого історичного досвіду твориться картина минулого і закладається основа майбутнього [4, с. 10].

Сучасні педагоги вважають, що велика роль у формуванні світоглядних, громадянських якостей майбутнього спеціаліста належить дисциплінам гуманітарного циклу [2, с. 84]. Особливе місце у цьому процесі посідають матеріали краєзнавства. Вони є тією основою, яка забезпечує розуміння історичних фактів,

явищ, подій через свідомість громадян. Краєзнавство наближує історичний процес до маленьких життєвих світів, до повсякденного життя звичайних людей.

На етапі сьогодення, коли українське суспільство потребує ґрунтовного, всебічного осмислення та відновлення історичної пам'яті, краєзнавчі матеріали особливо актуальні. Вони є джерелом знань та важливим чинником щодо залучення учнівської та студентської молоді до вивчення історії України на прикладах місцевих подій, фактів, особистостей.

Навчальною програмою з історії України передбачено практичні заняття. Викладач має можливість на власний розсуд обирати, корегувати, доповнювати теми, а також досліджувати їх у різний спосіб, залежно від умов організації навчального процесу, пізнавальних можливостей студентів й індивідуального підходу до викладання. Навчальні проекти, що створюються на практичних заняттях, спрямовуються на розвиток творчо-пошукових умінь і навичок студентів. Пропоновані теми орієнтовані на формування розуміння зв'язку між вивченим матеріалом і сучасністю.

Особливого значення під час практичного заняття набуває визначена для дослідження та вивчення інформація. Важливими є її зміст (офіційні документи, художні тексти, твори фольклору, спогади тощо). Саме на практичних заняттях можливе використання різних видів історичних джерел (текст, ілюстрації, усні свідчення тощо). Певне місце посідають візуальні джерела: зображення пам'яток, історичні реконструкції, портрети, фотоматеріали, твори живопису, плакати, відеоматеріали). Окремим аспектом цієї проблеми є отримання та поглиблення знань студентів про особливості та різноманітність історичних джерел, їхніх видів, а також вивчення історіографічної бази регіону [5, с. 140].

Поглиблення історичних знань щодо історії рідного краю досягається завдяки організації науково-дослідницької роботи зі студентами, а саме: складання плану дослідження обраної теми та послідовне його виконання, набуття навичок роботи з науковими джерелами та науковою літературою, отримання знань, умінь щодо збору та систематизації матеріалів, ознайомлення зі структурою науково-дослідницької роботи й основними вимогами щодо написання та оформлення матеріалів, формування знань про особливості соціально-політичного, економічного, культурно-духовного розвитку регіону та його перспективи. Студенти напрацьовують практичні компетенції, такі як-от: вміння робити доповідь, рецензію, вести наукову дискусію, опановують методи наукового аналізу, самостійної роботи, осмислюють закономірності історичного розвитку тощо.

У Слов'янському хіміко-механічному технікумі під час практичних занять були досліджені історичні проекти: «100-річчя Української революції (1917–1921 рр.)», «Наш край в роки встановлення й утвердження комуністичного тоталітарного режиму», «Життя пересічних громадян у роки окупації під час Дру-

гої світової війни», «Культурно-духовні процеси доби «відлиги». Завдяки цій роботі активізувалася пошуково-дослідницька робота студентів. Цікавими були зібрані матеріали: сімейні історії, спогади старожилів, фотоматеріали та представлені нові краєзнавчі видання.

Досвід застосування краєзнавчих матеріалів на заняттях з історії України показує зацікавленість студентів до таких джерел інформації. Та й емоційне сприйняття зовсім інше [2, с. 121], адже ці матеріали про рідне місто чи село, відомих особистостей в регіоні, події. Використання краєзнавчих матеріалів дає розуміння причинно-наслідкових зв'язків між глобальними, національними та регіональними подіями.

Робота з краєзнавчими матеріалами на заняттях з історії України спонукає до розвитку творчих здібностей студентів: оформлення проєктів, створення історичних плакатів, написання есе, віршів, оформлення презентацій, участь у науково-дослідницьких студентських конференціях, заходах тощо.

Історико-краєзнавча робота у сучасному вимірі як цілісна система науково й ґрунтовно вивчає історію певної території, водночас нагромаджує досвід позитивного ставлення до історичної спадщини [3, с. 212]. Краєзнавчі матеріали впливають на світоглядні орієнтири – повернення до пересічних громадян та їхніх повсякденних турбот, умов життя, праці, побуту без прикрас та прикриття. Такий підхід до вивчення подій позитивно впливає на формування громадянської позиції молоді.

Краєзнавство не тільки навчає та поширює знання про минуле, сьогодення свого краю, його особливості, визначні пам'ятки, але й спонукає до розвитку потреби в дієвій турботі про його майбутнє, про збереження його культурної і природної спадщини.

Отже, історія рідного краю є невичерпним інформаційним джерелом, яке бере свої витoki з найдавніших часів і транслює наступним поколінням найрізноманітніші факти й події із життя окремої громади, що гармонійно вливаються в новітню історію України.

Джерела та література

1. Гудкова В. Суспільні науки у навчально-виховному процесі. *Освіта. Технікуми. Коледжі*. 2006. № 1. С. 84.
2. Соловар В. В. Значення краєзнавства при вивченні історії України у ВНЗ І–ІІ рівнів акредитації. *Можливості і проблеми інноваційного розвитку економіки, суспільства, особистості. 17–18 квітня 2014 р.*: матеріали VIII Міжвузівської конференції. ред. кол.: Р. Н. Масалаб (відп. ред.) та ін. Краматорськ: Краматорський економіко-гуманітарний інститут, 2014. С. 120–122.
3. Солод Л. С. Краєзнавство як засіб національно-патріотичного виховання. *З Україною в серці, з вірою в душі*: матеріали науково-пошукової конференції Дон ОПДЮТ. Слов'янськ, 2017. С. 212.

4. Тронько П. Т. Краєзнавство як складова навчально-виховного процесу. *Краєзнавство*. 2011. № 3. С. 5–10.
5. Чепига Г. Г. Использование краеведческого материала в учебных заведениях: практический аспект. *Святогірський альманах – 2015. Збірка наукових праць*. КЗ «Державний історико-архітектурний заповідник у м. Святогірську». Харків–Слов'янськ. Видавництво Федорко М. Ю. ТОВ «РА „Ваш імідж”». 2015. С. 140–149.